

Marianne Jelveds tale ved Radikale Venstres landsmøde

Taler

Marianne Jelved
Partileder for De Radikale

Dato

15. september 2001

Sted

Hotel Nyborg Strand

Det er godt at være til Det Radikale Venstres landsmøde.

Det er godt, at vi kan være sammen og tale om både det, der er sket, og om det, der skal ske – om fremtiden og om Det Radikale Venstres politik – om vores radikale svar på tidens problemer og opgaver.

Den umenneskelige og grufulde terrorhandling, der blev begået den 11. sep. 2001 mod mennesker i almindelige rutefly, på deres arbejdspladser og på gaden rammer os alle så umenneskelig, som den er.

Vi er fælles om at føle gru og sorg og vrede. Derfor må vi tale om det. Derfor må vi handle.

Vi føler med ofrene, deres familier og alle dem, der kendte dem. Vi kan sætte os selv i deres sted, og vi ved, at vi selv – eller nogen vi kender – kunne have været de samme steder på det samme tidspunkt, som terrorhandlingen slog ned som et lyn fra himlen på en solskinsdag.

Det er en del af det, vi kalder globaliseringen, og det betyder,

– at selv om vi er danskere eller amerikanere eller iranere,

– og selv om vi er kristne eller muslimer eller hinduer, så lever vi alle i "den globale landsby".

Og de globale problemer og opgaver er netop fælles problemer og opgaver, hvor vi end har vores rødder, og uanset hvorfra vores verden går.

Ligesom vi har skullet lære at leve med bevidstheden om, at atomvåben kan fremstilles – den viden kan ikke fjernes – skal vi nu leve med, at vi ved, at det grufulde, umenneskelige, kyniske og onde kan ske igen, og at det kan ske andre steder i den åbne verden.

Derfor er masseterrorismen et angreb på den åbne verden, på demokratiet og på de værdier, vi bygger på.

Derfor er det en fælles opgave at finde svar på, hvordan vi fremover kan sikre et åbent og frit samfund.

For hvem og hvad ville ellers have vundet?

Forsvaret af din frihed, er også forsvaret af min frihed.

Din sikkerhed er også min sikkerhed.

Det er jo derfor vi – billedligt talt – kan sætte os op i en flyvemaskine og tro, at alle de andre, der sidder der, har det samme behov for sikkerhed, som vi selv har. Det er jo også det, vi kender.

Menneskelige forhold må bygge dels på skrevne og uskrevne regler for, hvordan vi behandler hinanden, dels på tillid til, at de regler holder.

Men sådan var det ikke den 11. sep. Og det er det, der er så grusomt, kynisk og ondt.

Det er derfor, det er et fælles globalt anliggende og ikke alene et amerikansk anliggende.

Ingen sag – nej, intet kan retfærdiggøre det frygtelige, der skete den 11. sep. 2001.

Inden redningsarbejdet og oprydningen er omme, kan mange, mange tusinde mennesker være omkommet og måske 100.000 daglige arbejdspladser være jævnet med jorden. Det er, som var en stor dansk by jævnet med jorden.

Derfor er det ikke kun USA's sag.

Derfor har NATO-landene aktiveret art. 5 i Washington-traktaten: Et angreb på et medlemsland er et angreb på hele alliancen. Det er i solidaritet med USA, og fordi det er en fælles sag. Men det er ikke kun en sag for de 19 medlemslande. Derfor slutter land efter land verden over sig til kampen mod masseterrorismen.

For denne kamp er ikke en kamp mellem religioner eller mellem forskellige civilisationer. Det er en kamp mod de ansigtsløse grupper, der ikke respekterer det enkelte menneskes værdi i sig selv og lader hånt om de skrevne og uskrevne regler for menneskelig sameksistens.

Og det ville være at gå terroristernes ærinde, hvis sorg og vrede bliver rettet mod sagesløse børn og voksne, der bliver gjort til syndebukke på grund af deres religion. Det har aldrig nogensinde i historien ført til noget som helst godt. Og risikoen er der, når nogen kan finde på at udtale sig positivt om masseterrorismen den 11. sep.

Det må vi radikale utvetydigt tage afstand fra. Det er på ingen måde foreneligt med Det Radikale Venstres grundlag.

Vi ønsker ikke en verden eller et samfund med større spændinger og dybere skel. Tværtimod. Vi ønsker et internationalt retssamfund, og det kan kun skabes i fællesskab.

Verden hænger sammen, og vi er en del af den. Selv om nogen kunne ønske at trække rullegardinet ned, så hjælper det ikke.

Verden bliver ved med at være der. Og vi skal se den i øjnene.

Vi skal lære at leve sammen. Og vi skal ikke overlade ansvaret for fremtiden til de andre. Uanset hvor vanskeligt det ser ud, så har vi et ansvar.

Vi skal fortsætte med endnu større kraft at styrke bestræbelserne på at få et internationalt retssamfund, og det kan i sagens natur kun skabes i fællesskab, ligesom de uløste konflikter, der skaber krig og undertrykkelse, skal løses i fællesskab.

Næsten hver dag står vi over for at skulle forholde os til nye udfordringer og nye

spørgsmål og nye eller gamle og uløste problemer. Jeg tror, det er vigtigt, at vi gør os klart, hvilke værdier, vi bygger på, fordi de værdier er afgørende for vores valg.

Menneskerettighederne og de demokratiske frihedsrettigheder er forudsætningerne. Men de er ikke selvfølgheder. Der skal arbejdes for dem.

Det Radikale Venstre har altid kæmpet for ligestev, ligebehandling og lige rettigheder uanset køn, religion, politisk ståsted og andre forskelle.

Derfor ønsker vi også at sikre, at mindretal har lige rettigheder og retssikkerhed.

Derfor arbejder vi for, at det enkelte menneske har mulighed for at skabe sig en fremtid. Men det er ikke nok at have muligheder. Det er nødvendigt, at det enkelte menneske også får muligheder for at bruge sine muligheder.

Der skal politik til for at løse den opgave. Det kan hverken markedskræfterne – eller de såkaldte frie valg – klare, og det kan civilsamfundet heller ikke klare alene. Der skal et demokratisk og politisk fællesskab til at skabe et retssamfund, der kan sikre den enkeltes rettigheder og muligheder, dvs. de fælles spilleregler.

Og det hvad enten vi taler om spillereglerne inden for statens grænser, eller vi taler om spillereglerne i det internationale samfund. Her må henholdsvis de folkevalgte og staternes repræsentanter udforme spillereglerne på demokratisk vis, dvs. ved forhandlingsbordene i de enkelte parlamenter og i de relevante internationale organer.

Hvad er alternativet? Frygtens terror. Den stærkestes ret. Jungleloven?

Uanset hvor bøvlet det er, så skal der "færdselsregler" til for at styre såvel trafikken som udviklingen, som jo også er en form for trafik.

Globaliseringen og alle de problemer og spørgsmål, der følger med den, eller som den synliggør, – nationalt og internationalt – kræver et svar i form af høje ambitioner:

Vi skal ikke kun bruge de muligheder, globaliseringen giver og begrænse de negative konsekvenser. Vi skal styre udviklingen, – vi skal styre globaliseringen –

så vi kan arbejde for vores politiske visioner og mål om et internationalt retssamfund og for en mere fredelig, ligeværdig og bæredygtig fremtid.

Og det sker jo på vilkår, der ændrer sig ofte og ofte meget hurtigt. Derfor stiller det os over for stadige forandringer, og derfor skal vi være i stand til at styre og ændre vores systemer og vores vante forestillinger, fordi nye tider og nye vilkår kræver ofte kræver nye svar.

Men det er de samme grundlæggende værdier, vi står på: den enkeltes muligheder for at skabe sig en fremtid som et myndigt menneske inden for et forpligtende fællesskab.

Det skal hverken overlades til markeds kræfterne eller til multinationale virksomheder eller til selvbestaltede grupper.

Og det internationale samarbejde skal ikke gøres til et spørgsmål, om der er mere eller mindre "demokratisk underskud" eller ej. For det egentlige problem er et andet: Der er politisk underskud. Der er nemlig brug for meget, meget mere politik.

Og så er der brug for legitimitet. Dvs at vælgerne, der er de samme som borgerne, skal kunne se, hvor og hvordan og hvorfor og af hvem beslutningerne tages, så de kan blande sig i det på bedste demokratisk vis.

Der er brug for, at EU offensivt tager sin del af medansvaret for styringen af udviklingen. Det kan og skal EU, fordi det giver de europæiske lande en mulighed for at være med til at styre udviklingens mål og retning.

Det er ikke i Danmarks interesse – eller i andre små eller mindre europæiske landes interesse – at den globale fælles fremtid er domineret af i bedste fald de største industrilande og Rusland og Kina.

Vores bedste muligheder for at have reel indflydelse på, hvordan og i hvilken retning, udviklingen styres, de ligger i et handlekraftigt EU.

Uden EU havde vi ikke haft udsigten til et helt og mere stabilt Europa gennem udvidelsen af EU.

Vi havde ikke haft den økonomiske stabilitet i EU, som vi har til trods for det internationale tilbageslag, som vi oplever lige i denne tid.

Vi havde ikke haft en klimaaf tale, og vi havde ikke haft et gennembrud for en global strategi for en bæredygtig udvikling. Men vi skal langt videre.

Fattigdomsproblemerne og den globale ulighed og knægtelsen af menneskerettighederne skal løses.

Udviklingslandene skal have muligheder for at bruge deres muligheder for at skabe sig en fremtid. De skal have hjælp til at opbygge deres infrastruktur, deres administration, deres sundhedsvæsen og uddannelsessystemer og demokratiske institutioner, og de skal have muligheder for en gradvis overgang til markedsøkonomi. Og de skal have adgang til at handle med deres produkter.

De multinationale virksomheder skal ikke have mulighed for at undslå sig almindelige standarder på vitale områder eller undgå at betale skat.

Den danske udviklingspolitik skal understøtte dette arbejde. WTO forhandlingerne skal igang og Europa skal lægge sig i selen for at bidrage til tilfredsstillende resultater.

Der er brug for en fælles indsats for at afhjælpe flygtningestrømme, hvor den rige del af verden har et uafviseligt ansvar.

Der er brug for fælles regler for behandling af flygtninge og indvandrere. Derfor har Danmark brug for en folkeafstemning, der afskaffer det retlige forbehold, som ikke er i Danmarks eller i Europas interesse i fremtiden.

Og der er brug for samling om en fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, så vi kan være med til at udforme en ny sikkerhedsorden efter den 11. sep. 2001. Derfor har Danmark brug for en folkeafstemning, der afskaffer forsvarsforbeholdet, som ikke kan være i Danmarks eller i Europas eller i det internationale retssamfunds interesse i fremtiden.

Medlemslandene i EU må vænne sig til ikke kun at tænke på deres egne nationale interesser. Det er ligeså nødvendigt at tænke på vores fælles interesser og på, hvad der tjener vores fælles mål. Der er et gammelt – vist nok japansk ord,

der siger: "Selviskheden graver sin egen grav."

Det Radikale Venstre havde en god opbakning til vores argumentation for et ja til euroen. Omkring 80% af vores vælgere stemte ja til Danmarks deltagelse i den fælles valuta. Vi har et godt grundlag for en offensiv EU-politik.

Vi er et parti, der spænder lige fra EU-kritisk netværk til erklærede føderalister. Det kvalificerer vores diskussioner og vores argumenter og partiets stillingtagen. Det kan vi glæde os over i fællesskab, for vi respekterer hinanden, og vi respekterer flertallets afgørelser i partiets kompetente organer, selv om vi forbeholder os vores ret til at fortsætte kampen for det, vi nu hver især mener er bedst. Det er demokratiets sande væsen.

EU-politikken er en meget væsentlig del af Det Radikale Venstres politik. Ikke fordi EU

er et mål i sig selv, men fordi EU-samarbejdet er et middel til at nå nogle væsentlige mål for vores fælles fremtid. Også globalt.

I 2004 begynder den næste regeringskonference. Efter min mening er der to forhold, der er særligt vigtige: åbenhed og legitimitet.

1. Vi har brug for et handlekraftigt EU – også med mange flere medlemmer. Derfor vil der være brug for, at flere beslutninger kan træffes med flertalsafgørelser. Jeg er parat til at gå langt under forudsætning af en ting: Ministerrådene skal være åbne som et parlament, når et direktivforslag behandles første gang, og når det gøres endeligt færdigt i ministerrådet.

2. Det vil sikre legitimiteten bag beslutningerne, fordi vælgerne kan følge diskussionen og følge kompromisserne og høre ministrenes forklaringer og argumenter for, hvorfor der er hugget en hæl og klippet en tå. Når beslutningsprocessen virker lukket og uigennemskuelig, så mister beslutningerne og Rådet legitimitet i forhold til vælgerne. Det er et grundlæggende problem, der skal løses.

I øvrigt mener jeg, at Danmark skal være helt og fuldt med på ligeværdig fod og

solidarisk med de andre medlemmer. Der er en hel del, der er værd at arbejde

for.

Men der er nok brug for det lange seje træk.

Det er radikale til gengæld gode til. De lange seje og målbevidste træk. Og de giver resultater.

Kan I huske, hvad vi talte om ved middagsbordene og i frokostpausen for 15-20 år siden? – Ja, bare for 10 år siden?

Gældsætning, ledighed, betalingsbalanceunderskud.

Hvad taler vi om nu? Eller rettere før den 11 .sep.?

Hvem der skal hente lillesøster i morgen. Vores vægt. Peter Brixtofte og hvor længe det mon går med enevælden i Farum ...

Sagen er jo, at Danmark nu har et meget robust grundlag. Vi har nået de mål, vi satte os for ca. 20 år siden. Og vi har holdt fast.

Nu skal vi holde kursen. Og blive inden for de rammer, der er, når vi vil halvere gælden frem til 2010, have gennemsnitligt 10.000 flere i arbejde om året og undgå pres på arbejdsmarkedet, og dermed undgå overophedning og inflation og nye abrupte indgreb.

Det er de rammer, der skal til for at styre stabilt uden store op- og nedture, med alt hvad det føre med sig af usikkerhed og social polarisering.

Ikke fordi det er en sport i sig selv, men fordi det giver os det bedste og mest stabile grundlag for at løfte den næste og væsentligste opgave for Velfærdsdanmark: For alvor at få kål på langtidsledigheden og få brudt den negative sociale arv og få integrationen til at fungere.

Det handler om de mennesker, der ikke har fået mulighed for at bruge de muligheder, fællesskabet giver. Det er mennesker, der også vil være myndige og stå på egne ben.

Intet mindre. Og vi har en historisk chance for, at det kan lykkes.

Vi vil:

1. – ændre og målrette arbejdsmarkedspolitikken, så det overordnede mål bliver en individuel og målrettet jobformidling.
2. – fortsætte med at sænke skat på arbejde og at prioritere gennemskuelighed fremfor millimeterretfærdighed.
3. – ændre de regler og mekanismer, der låser mennesker inde i båse, som de ikke selv kan komme ud af, og dermed afskærer dem fra at gøre noget for det danske samfund.
4. – sætte fokus på folkeskolen, fordi det er helt afgørende for hvert barn og for vores fælles fremtid, at alle børn oplever, at de kan blive dygtigere, og at de er en uundværlig del af fællesskabet.

Vi ved, at der er problemer med integrationen. Derfor vil vi:

1. – følge integrationen af flygtninge og indvandrere meget tæt for kunne fjerne barrierer og øge mulighederne for en plads på arbejdsmarkedet. Den bedste integration sker netop der.
2. – øge samarbejdet med og mulighederne for indvandrerorganisationerne og enkeltpersoner i indvandrernes egne netværk for at fremme integrationen. De kender problemerne og har adgang til indvandrerfamiliernes netværk.
3. – især fokusere på indvandrerkvindernes muligheder for at være sammen med andre og på børnenes muligheder for at være med i fritidsaktiviteter. Det er ikke altid en fordel for integrationen, at børnene skal gå lige hjem fra skole for at være sammen med moren.
4. – bekæmpe enhver form for diskrimination.

Vi vil i hele vores arbejde understrege og understøtte, at vi kan ikke bygge et samfund alene på rettigheder. Det skaber en umyndiggørende afhængighed af fællesskabet og fører til subkulturer og social polarisering.

Vi har også hver især ansvar og pligter over for fællesskabet. Derfor skal vi også hver især kunne svare på spørgsmålet: "Hvad kan du gøre for det danske samfund?"

Men det forudsætter, at det danske samfund – de mange – flertallet – giver muligheder til mindretallet. Og det er det afgørende. Vi har selv og hver især et ansvar for, at integrationen kan lykkes, at alle får muligheder, som de kan bruge.

Det gælder i øvrigt på alle områder.

Frontmedarbejderne, alle de mennesker, der har deres arbejde i velfærdssamfundets kerneydelser, og som skal udmønte meningen og hensigten med velfærdssamfundet i et samspil og samarbejde med borgerne.

De frontmedarbejdere har en faglig profession, og de er de sande nøglemedarbejdere til at løse de opgaver, politikerne definerer og giver rammer til. Det gælder bl.a. læreren, hjemmehjælpen, sygeplejersken, jobformidleren.

De nøglemedarbejdere skal have klare mål og brede rammer at arbejde under. De skal have selvstændigt ansvar, så de med stolthed kan fremvise resultaterne af deres arbejde. De skal ikke styres af umyndiggørende og detaljerede regler og sofistikerede kontrolforanstaltninger. Slip dog hjemmehjælperne løs. De vil gerne, og de kan godt.

Det handler ikke bare om flere penge til det samme – uanset hvor fantasifuldt, de er finansieret. Det handler især om tillid og ansvar, om indlevelse og medmenneskelighed, om personlige kvalifikationer og kvaliteter. Og det kan vi ikke bare lovgive om.

Vi skal erindre, at der er spilleregler, som ikke kan skrives ned, fordi de handler om det, vi hver især har indeni os, nemlig forpligtethed over for medmennesket. Uden den forpligtethed lever vi alle i ubodelig ensomhed og frygt.

Det oplevede vi alle i nogle frygtelige timer den 11. sep. 2001. Må vi lære af det.

Kilde

Fra prof. Robert Klemmensens private samling

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Politisk tale, Radikale Venstre

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/marianne-jelveds-tale-til-radikale-venstres-landsmoede-2001>